

ОСОБЛИВОСТІ ДИСКРЕЦІЙНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ ЩОДО ПОЗОВНИХ ВИМОГ

**СОПІЛКО Ірина Миколаївна - д.ю.н., професор, заслужений юрист
України, професор кафедри конституційного і адміністративного права
Державного університету «Київський авіаційний інститут»**

<https://orcid.org/0000-0002-9594-9280>

УДК 351.74 : 342.922

DOI: <https://doi.org/10.71404/ep.2024.4.27>

Розглянувши питання про дискреційні повноваження адміністративного суду щодо виходу за межі позовних вимог, автор доходить висновку, що з огляду на природу та завдання адміністративного судочинства, які надають пріоритет ефективному захисту прав та інтересів від порушень з боку суб'єктів владних повноважень перед будь-якою іншою метою, а також з урахуванням принципу, згідно з яким адміністративний суд повинен взяти всіх процесуальних заходів для досягнення цієї мети.

Доведено, що принцип офіційного з'ясування всіх обставин у справах, що вимагають від нього вжиття заходів, автор доходить висновку, що адміністративний суд повинен бути зобов'язаний виходити за межі позовних вимог. Встановлено, що дискреційні повноваження адміністративного суду щодо виходу за межі позовних вимог не обмежуються ні предметом чи підставами позову, ні змістом позовних вимог, а лише визначеними позивачем правами, метою, з якою позивач звернувся за захистом до адміністративного суду, метою, з якою він звернувся за судовим захистом, та змістом спірних правовідносин. Однак втручання адміністративного суду в предмет і підстави позову та зміст позовних вимог обмежується випадками, коли метою є найбільш ефективний захист прав позивача та досягнення оптимального з його точки зору результату, не допускаючи при цьому погіршення його становища порівняно з тим, яким воно було до звернення до адміністративного суду з адміністративним позовом.

Зроблено висновок, що дискреційні повноваження адміністративного суду щодо виходу за межі позовних вимог не обмежуються ані предметом та підставами позову, ані позовними вимогами, а лише визначеними позивачем правами, за захистом яких він звернувся до адміністративного суду, метою звернення за судовим захистом та змістом спірних правовідносин.

Ключові слова: адміністративне судочинство, дискреційні повноваження, межі позовних вимог, захист прав, повноваження адміністративного суду, предмет та підстава позову.

Нерозуміння адміністративними судами визначеного завданнями адміністративного судочинства співвідношення формальності та диспозитивності у своїй процесуальній діяльності, доповнене неналежним правовим регулюванням меж та способів застосування цих принципів у їхньому взаємозв'язку в адміністративному судочинстві, призвело до того, що серед адміністративних судів склалося хибне уявлення про неможливість ефективного застосування адміністративного судочинства. Така ситуація особливо часто зустрічається у справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень, де основним процесуальним питанням є можливість та обов'язок адміністративного суду виходити за межі позовних вимог. Як свідчить практика судового правозастосування, адміністративні суди часто не застосовують цей захід,

посилаючись на принцип диспозитивності, хоча він є необхідним для більш ефективного захисту позивача в таких справах. Така ситуація робить актуальним завданням, яке має важливе значення для подальшого розвитку українського адміністративного процесуального законодавства та практики, правильне вирішення питання щодо визначення меж дискреційних повноважень адміністративного суду в адміністративному судочинстві в частині виходу за межі позовних вимог, коли йдеться про протиправні рішення, дії чи бездіяльність суб'єкта владних повноважень.

Аналіз наукової літератури щодо меж юрисдикції адміністративних судів за позовними заявами у світлі принципу дискреційної юрисдикції виявляє широкий спектр наукових праць, які мають важливе наукове та практичне значення з цього приводу. Зокрема, заслуговують на увагу праці І. А. Желтобрюха [1], Є. А. Усенка [2], Є. О. Легези [17], Р. Ф. Ханової [3]. Разом з тим, необхідно і надалі поглиблювати наукові знання з цієї проблематики та на їх основі робити певні висновки, спрямовані на вдосконалення відповідних розділів адміністративного процесуального законодавства України. Перш за все, як фактор визначення особливостей принципу диспозитивності в адміністративному судочинстві та основних орієнтирів, якими керуються адміністративні суди при застосуванні окремих дискреційних процесуальних норм, а також при оцінці законності та/або доцільності того чи іншого прояву дискреційних повноважень в адміністративному судочинстві як органу, необхідно здійснити огляд законодавчих положень та судової практики щодо завдань та основних принципів адміністративного судочинства. У зв'язку з цим, по-перше, підкреслюється, що завданням адміністративного судочинства є забезпечення справедливого, неупередженого та своєчасного вирішення судами спорів у сфері публічно-правових відносин з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень (ч. 1 ст. 2 Кодексу адміністративного судочинства України (КАС), ч. 1

ст. 2) [4]. При цьому визначальною засадою судочинства в адміністративних справах є офіційне з'ясування всіх обставин у справі та обов'язок суб'єкта владних повноважень щодо доказування правомірності своїх дій, бездіяльності або рішень, на відміну від визначальної засади цивільного судочинства, яка має змагальний характер (Постанова Верховного Суду від 13 червня 2018 року у справі № 0707/1177/12) [5]. Зміст принципу офіційного з'ясування всіх обставин у справі зобов'язує адміністративний суд до активної ролі у ході розгляду справи, в тому числі і обранням того способу захисту порушеного права, який відповідає фактичним обставинам справи і відновлює порушене право особи (Постанова Верховного Суду від 20 листопада 2019 року у справі № 826/9457/18) [6].

Йдеться про те, що, визначаючи шляхи реалізації офіційного з'ясування всіх обставин у справі, положення ч. 2 ст. 9 КАС України вказали на те, що суд розглядає адміністративні справи не інакше як за позовною заявою, поданою відповідно до цього кодексу, в межах позовних вимог. Суд може вийти за межі позовних вимог, якщо це необхідно для ефективного захисту прав, свобод, інтересів людини і громадянина, інших суб'єктів у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку суб'єктів владних повноважень. Також, за змістом п. 10 ч. 2 ст. 245 КАС України у разі задоволення позову суд може прийняти рішення про будь-який спосіб захисту прав, свобод, інтересів людини і громадянина, інших суб'єктів у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку суб'єктів владних повноважень, який не суперечить закону і забезпечує ефективний захист таких прав, свобод та інтересів [4]. Як зауважив Є. А. Усенко у його окремій думці як судді Верховного Суду у справі № 640/19410/18, таке право суду обумовлено принципом верховенства права, як основоположного принципу адміністративного судочинства, який визначає спрямованість судочинства на досягнення справедливості та надання ефективного захисту [1].

Разом з тим, аналіз законодавства України про адміністративне судочинство дозволяє стверджувати про те, що воно не

зобов'язує адміністративний суд виходити за межі позовних вимог для ефективного захисту прав, свобод та законних інтересів приватних осіб у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку суб'єктів владних повноважень, віддаючи рішення про це на розсуд адміністративного суду та не встановлюючи конкретних підстав, меж та способів реалізації цього повноваження. Ознайомившись із судовою практикою застосування для відшукування визначеності щодо вищевикладених питань, наведемо висновки Верховного Суду з питань порядку реалізації адміністративними судами повноваження щодо виходу за межі позовних вимог.

Перш за все, звернемо увагу на те, що вихідною точкою для визначення меж втручання адміністративного суду у спірні правовідносини за його власною ініціативою прийнято вважати права, свободи та законні інтереси, за захистом яких звернувся позивач.

Інакше кажучи та послуговуючись Постановою Верховного Суду від 26 березня 2019 р. у справі № 808/3049/16, підкреслимо, що суд може вийти за межі позовних вимог тільки в разі, якщо це необхідно для повного захисту лише тих прав, свобод та інтересів сторін чи третіх осіб, про захист яких вони просять. Наприклад, не є правильним зразком правозастосування скасування рішення податкового органу у повному обсязі всупереч вимогам позивача, який не погодився з податковим повідомленням-рішенням лише в частині [7]. Натомість, вихід суду за межі позовних вимог можливий у тому разі, якщо позивач, вказавши у заяві одну конкретну вимогу, не зазначив іншу, котра має послідовний зв'язок із попередньою та впливає із фактичної спірної ситуації, викладеної у позовній заяві (Постанова Верховного Суду від 30 січня 2018 р. № 804/1457/17) [8].

Переходячи до дослідження інших ключових умов виходу за межі позовних вимог у адміністративному судочинстві, зауважимо, що єдиною метою цього є якомога більш ефективний захист прав, свобод та законних інтересів приватних осіб.

Як зазначив Верховний Суд у справі № 825/2845/15-а, правила адміністративного

судочинства допускають випадок, коли суд може вийти за межі вимог адміністративного позову, зокрема у випадку, якщо спосіб захисту, який пропонує позивач, є недостатнім або неправильно ним обраним для повного захисту його прав, свобод та інтересів (Постанова Верховного Суду від 31 січня 2019 року у справі № 825/2845/15-а) [11]. Визначаючи рівень ефективності способу захисту прав та законних інтересів особи у адміністративному судочинстві, Верховний Суд дотримується думки про те, що він має відповідати таким вимогам: забезпечувати максимально дієве поновлення порушених прав за існуючого законодавчого регулювання; бути адекватним фактичним обставинам справи; не суперечити суті позовних вимог, визначених особою, що звернулася до суду; призводити до потрібних (бажаних) позивачу результатів (наслідків); узгоджуватися повною мірою з обов'язком суб'єкта владних повноважень діяти виключно у межах, порядку та способу, передбачених законом (постанова Верховного Суду від 8 лютого 2022 р. у справі № 160/6762/21) [12].

Із питанням щодо забезпечення ефективності судового захисту прав та інтересів особи в адміністративному судочинстві безпосередньо пов'язане питання щодо меж розгляду судами позовних вимог, апеляційної чи касаційної скарги, зокрема, право суду самостійно, з виходом за межі позовних вимог або вимог апеляційної чи касаційної скарги, застосовувати найбільш ефективний за даних обставин спосіб захисту прав позивача (постанова Верховного Суду від 13 квітня 2023 р. у справі № 757/30991/18-а) [13].

Разом з тим, Верховний Суд наголосив, що за жодних умов становище позивача за наслідками судового розгляду не може бути погіршено порівняно з тим, яким воно було до звернення до суду за захистом своїх прав. Наприклад, у справі за позовом із вимогою про визнання незаконним та скасування наказу про звільнення державного службовця та зобов'язання відповідача здійснити розрахунок та виплатити середній заробіток за час вимушеного прогулу, адміністративний суд не може змінити формулювання причин звільнення позивача, вказавши на те, що в

оскаржуваному наказі надана неправильна юридична кваліфікація обставин, які стали підставою звільнення, оскільки діяння позивача, що виявились у недотриманні Конституції та законів України, підірвали їх авторитету і дискредитації органу державної влади, мали бути кваліфіковані як порушення Присяги державного службовця, – адже це призведе до погіршення становища позивача, будучи дискредитуючим та створюючи більш суворі негативні правові наслідки для нього (Постанова Верховного Суду від 18 липня 2018 р. у справі 821/3514/15-а) [14].

Принагідно констатуємо те, що особливе значення для досягнення адміністративним судочинством його мети та реалізації його правозахисного потенціалу має правильне вирішення адміністративними судами питання імперативності виходу за межі позовних вимог за межі позовних вимог для ефективного захисту прав, свобод та законних інтересів приватних осіб у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку суб'єктів владних повноважень.

Розмірковуючи над цим питанням, перш за все, зазначимо, що у поодиноких правозастосовних висновках Верховного Суду категорично вказується на обов'язковість реалізації повноваження адміністративного суду щодо виходити за межі позовних вимог. Зокрема, у постанові Верховного Суду від 25 березня 2020 р. у справі № 752/18396/16-а сформульована правова позиція, згідно з якою принцип диспозитивності в адміністративному процесі має своє специфічне змістове наповнення, пов'язане з публічно-правовим характером адміністративного позову та активною участю суду в процесі розгляду адміністративних справ, тому адміністративний суд може та зобов'язаний в окремих випадках вийти за межі позовних вимог, якщо спосіб захисту, який обрав позивач, є недостатнім для захисту його прав, свобод і законних інтересів [15]. Аналогічного погляду дотримується Р. Ф. Ханова, наголошуючи на тому, що суд при прийнятті рішення про задоволення позовних вимог має не лише вирішити позовні вимоги відповідно до принципів верховенства права, а й обрати найбільш ефективний спосіб захисту порушеного права [3].

Також, Верховний Суд наголошував на тому, що, виходячи зі змісту завдання адміністративного судочинства, принципу офіційного з'ясування всіх обставин у справі та можливості виходу за межі позовних вимог з метою ефективного захисту прав, свобод, інтересів людини і громадянина у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку суб'єктів владних повноважень, суд адміністративної юрисдикції зобов'язаний не лише формально розглянути заявлені позовні вимоги, а й у комплексі дослідити обставини справи, надати їм відповідну правову оцінку і, у випадку необхідності, захистити порушене право позивача. Керуючись цими міркуваннями за обставин справи № 263/15399/16-а, Верховний Суд вказав на те, що некоректне формулювання позовних вимог шляхом прохання визнати протиправними дії інспектора управління патрульної поліції саме щодо незаконного зупинення, затримання та проведення медичного огляду, замість прохання визнати протиправними дії під час виконання службових обов'язків, не може бути підставою для відмови у позові повністю [9].

Таким чином, межі повноважень адміністративного суду щодо виходу за межі позовних вимог визначаються порушеними правами, захист яких вимагається від адміністративного суду, метою звернення за їх судовим захистом, а також спірними правовідносинами (фактичною ситуацією), які окреслюють контури обставин взаємодії позивача із суб'єктом владних повноважень під час виконання ним тих чи інших владних управлінських функцій, за яких мало місце порушення прав позивача.

Інакше кажучи, у світлі мети адміністративного судочинства, принципу офіційного з'ясування всіх обставин у справі та законодавчих положень про можливість виходу за межі позовних вимог адміністративний суд не зв'язаний ані предметом та підставами позову, ані позовними вимогами, а лише визначеними позивачем правами, за захистом яких він звернувся до адміністративного суду, метою звернення за судовим захистом та змістом спірних правовідносин. Лише ці аспекти можуть охоплюватись процесуальною прерогативою позивача у адміністра-

тивному судочинстві за умови гарантування того, що будь-яке втручання адміністративного суду у предмет та підстави позову, а також позовні вимоги спрямоване на якомога більш ефективний захист його прав та досягнення оптимального з його точки зору кінцевого результату. Інакше кажучи та послуговуючись міркуваннями І. Л. Желтобрюх, суд може вийти за межі позовних вимог виключно з метою більш ефективного захисту порушеного права особи, проте, як незалежний орган, у жодному випадку не може ініціювати провадження, втручатися у порядок формування вимог чи підняти своїм владним розпорядчим актом волю особи, що звернулася до суду [2].

Наводячи приклад висновків Верховного Суду, які не є сумісними із метою та засадами адміністративного судочинства, звернемо увагу на його позицію у справі № 826/10473/16. У цій справі позивач просив суд, зокрема, визнати протиправною бездіяльність Уповноваженої особи Фонду гарантування вкладів фізичних осіб на ліквідацію банку щодо не включення позивача до переліку вкладників, які мають право на відшкодування коштів за вкладом за рахунок фонду; зобов'язати уповноважену особу подати до фонду додаткову інформацію стосовно збільшення кількості вкладників за рахунок позивача. Однак, відмовивши у задоволенні цих позовних вимог, суди попередніх інстанцій вийшли за їх межі та зобов'язали уповноважену особу фонду повторно розглянути заяву позивача про кредиторські вимоги до банку як таку, що подана у строк, встановлений законом. Оцінивши це рішення, незважаючи на загальну спрямованість вимог позивача на одержання відшкодування коштів за вкладом у банку за рахунок фонду, Верховний Суд визначив, що, вийшовши за межі позовних вимог, суди фактично розглянули вимоги, які не були заявлені позивачем, а також не пов'язані із захистом саме тих прав, свобод та інтересів, щодо яких подана позовна заява. Було зазначено й те, що під час розгляду справи суд зв'язаний предметом і обсягом заявлених особою вимог, визначення яких є диспозитивним правом позивача. При цьому, підстави, з якими позивач пов'язує

виникнення у нього права на звернення до суду і задоволення його вимог, визначаються позивачем самостійно (Постанова Верховного Суду від 12 листопада 2020 р. у справі № 826/10473/16) [10]. Аналіз цієї аргументації (особливо твердження про зв'язаність суду предметом і обсягом заявлених позивачем вимог) дозволяє констатувати, що вона не ґрунтується на правильному тлумаченні буквального змісту положень законодавства про адміністративне судочинство та на установленій практиці самого Верховного Суду [16].

Одночасно з цим, вихід за межі позовних вимог за жодних обставин не може нівелювати змагальність адміністративного судочинства та має супроводжуватись забезпеченням суб'єктам владних повноважень можливості надати суду докази на обґрунтування його вимог і заперечень та довести перед судом їх переконливість [17].

Висновки з дослідження

Підсумовуючи результати дослідження питань, що стосуються меж повноважень адміністративного суду щодо виходу за межі позовних вимог, насамперед, зазначимо, що у світлі природи та мети адміністративного судочинства, яка пріоритезує ефективний захист прав та інтересів від порушень з боку суб'єктів владних повноважень перед будь-якими іншими цілями, а також з урахуванням принципу офіційного з'ясування всіх обставин у справі, який вимагає від адміністративного суду вжиття всіх процесуальних заходів для досягнення цієї мети, адміністративний суд має бути зобов'язаний виходити за межі позовних вимог, якщо це необхідно для ефективного захисту прав та інтересів приватних осіб у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку суб'єктів владних повноважень. Межі повноважень адміністративного суду щодо виходу за межі позовних вимог не обмежуються ані предметом та підставами позову, ані позовними вимогами, а лише визначеними позивачем правами, за захистом яких він звернувся до адміністративного суду, метою звернення за судовим захистом та змістом спірних правовідносин. Лише ці аспекти можуть охоплюватись процесуальною прерогативою позивача у адміністративному

судочинства за умови гарантування того, що будь-яке втручання адміністративного суду у предмет та підстави позову, а також позовні вимоги спрямоване на якомога більш ефективний захист його прав та досягнення оптимального з його точки зору кінцевого результату, не допускаючи при цьому погіршення його становища, порівняно з тим, яке було до звернення з адміністративним позовом.

Література

1. Usenko E. A. Supreme Court of Ukraine of 10 June 2020 in the case no. 640/19410/18. Retrieved from <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89757456>.
2. Bilyi I. M. (2023). Administrative Court Going Beyond the Scope of Lawsuits: Matters of Conditions and Limits. *Problems of Modern Transformations. Series: Law, Public Management and Administration*, (10). <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2023-10-01-10>
3. Khanova, R.F.(2021). Administrative action: what, how, why. *Judicial legal newspaper*. Retrieved from <http://bit.ly/39MOKIA> [In Ukrainian].
4. Code of Administrative Proceedings of Ukraine: Law of Ukraine of 6 July 2005 no. 2747-IV. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.
5. The Supreme Court of Ukraine. Judgment of 13 June 2018, the case of the Anonymous v Executive committee of the Mukachevo City Council of Zakarpattia Oblast, no. 0707/1177/12. Retrieved from <https://reyestr.court.gov.ua/Review/75296542>.
6. The Supreme Court of Ukraine. Judgment of 20 November 2019, the case of Trading and service center «Avtoexpo» LLC to Main Department of the Federal Tax Service in Kyiv, State Fiscal Service of Ukraine, no. 826/9457/18. Retrieved from <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85803891>.
7. The Supreme Court of Ukraine. Judgment of 26 March 2019, the case of Metresurs LLC v Main Department of the Federal Tax Service in Zaporizhzhia oblast, no. 808/3049/16. Retrieved from <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80726714>.
8. The Supreme Court of Ukraine. Judgment of 30 January 2018, the case of «ChTS-Ukraine» LLC v State Tax Inspectorate in the Central District of the city of Dnipro of the Main Department of the Federal Tax Service in Dnipropetrovsk oblast, no. 804/1457/17. Retrieved from <https://reyestr.court.gov.ua/Review/72028946>.
9. The Supreme Court of Ukraine. Judgment of 30 January 2020, the case of Anonymous v Mariupol Patrol Police Department of the Donetsk oblast, no. 263/15399/16-a. Retrieved from <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87297605>.
10. The Supreme Court of Ukraine. Judgment of 12 November 2020, the case of Anonymous v Authorized Person of the Deposit Guarantee Fund for the liquidation of the Public Joint Stock Company «Bank «Finance and Credit» and the Deposit Guarantee Fund, no. 826/10473/16. Retrieved from <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92811116>.
11. The Supreme Court of Ukraine. Judgment of 31 January 2019, the case of Anonymous v Main Department of the Federal Tax Service in Chernihiv Region, no. 825/2845/15-a. Retrieved from <https://reyestr.court.gov.ua/Review/79557062>.
12. The Supreme Court of Ukraine. Judgment of 8 February 2022, the case of Anonymous v Pokrovsky District State Administration, no. 160/6762/21. Retrieved from <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/103127835>.
13. The Supreme Court of Ukraine. Judgment of 13 April 2023, the case of Anonymous v High Specialized Court of Ukraine for Civil and Criminal Cases, the Main Department of the Pension Fund of Ukraine in the city of Kyiv, no. 757/30991/18-a. Retrieved from <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110215638>.
14. The Supreme Court of Ukraine. Judgment of 18 July 2018, the case of Anonymous v Kherson Customs of the State Fiscal Service, no. 821/3514/15-a. Retrieved from <https://reyestr.court.gov.ua/Review/75460211>.
15. The Supreme Court of Ukraine. Judgment of 25 March 2020, the case of Anonymous v Right Bank Joint Administration of the Pension Fund of Ukraine in the city of Kyiv, no. 752/18396/16-a. Retrieved from <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88409718>.

16. Leheza, Yevhen, Nalyvaiko, Larysa Sachko, Oleksandr Shcherbyna, Victor. Chepik-Trehubenko. Olha (2022). Principles of law: Methodological approaches to understanding in the context of modern globalization transformations. *Ius Humani. Law Journal*, 11(2), 55-79. <https://doi.org/https://doi.org/10.31207/ih.v11i2.312>

17. Leheza, Yevhen. Pisotska, Karina. Dubenko, Oleksandr. Dakhno, Oleksandr. Sotskyi, Artur 2022. The Essence of the Principles of Ukrainian Law in Modern Jurisprudence. *Revista Jurídica Portucalense*, December, 342-363. DOI: [https://doi.org/10.34625/issn.2183-2705\(32\)2022.ic-15](https://doi.org/10.34625/issn.2183-2705(32)2022.ic-15) <https://revistas.rcaap.pt/juridica/article/view/28026>.

FEATURES OF DISCRETIONARY POWERS OF THE ADMINISTRATIVE COURT REGARDING CLAIMS

Having considered the question of the discretionary powers of the administrative court to go beyond claims, the author concludes that given the nature and tasks of administrative proceedings, which give priority to the effective protection of rights and interests from violations by subjects of power before any other purpose, and also taking into account the principle that the administrative court should take all procedural measures to achieve this goal.

It is proved that the principle of official clarification of all circumstances in cases

requiring him to take action, the author concludes that the administrative court should be obliged to go beyond the claims. It is established that the discretionary powers of an administrative court to go beyond claims are not limited to either the subject or grounds of the claim, or the content of claims, but only to the rights determined by the plaintiff, the purpose for which the plaintiff applied for protection to an administrative court, the purpose for which he applied for judicial protection, and the content of disputed legal relations. However, the intervention of the administrative court in the subject and grounds of the claim and the content of the claims is limited to cases where the goal is the most effective protection of the plaintiff's rights and the achievement of the optimal result from his point of view, while preventing the deterioration of his position compared to what it was before applying to the administrative court with an administrative claim.

It is concluded that the discretionary powers of the administrative court to go beyond claims are not limited to either the subject and grounds of the claim, or claims, but only the rights determined by the plaintiff, for the protection of which he applied to the administrative court, the purpose of applying for judicial protection and the content of disputed legal relations.

Keywords: administrative proceedings, discretionary powers, limits of claims, protection of rights, powers of administrative court, subject and ground of claim.